

SXEDIO.G55

13.2.1959: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΔΙΓΕΝΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ-ΜΕΝΤΕΡΕΣ ΣΤΗ ΖΥΡΙΧΗ. Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΖΗΤΕΙ ΟΠΩΣ Η ΕΟΚΑ ΕΚΔΗΛΩΘΕΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ. ΜΟΝΗ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΙ Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΥ

Στην απόφαση του Μακαρίου να δεχθεί στις **12** Φεβρουαρίου **1959** τη συμφωνία της Ζυρίχης στην οποία είχαν καταλήξει οι Πρωθυπουργοί της Ελλάδας και της Τουρκίας Κωνσταντίνος Καραμανλής και Αινάν Μεντερές στη Ζυρίχη της Ελβετίας στις συνομιλίες τους μεταξύ **5** και **11** Φεβρουαρίου **1959** συνέβαλαν, πέραν των όσων του είχε αναφέρει ο Καραμανλής και διάφοροι κύπριοι, άλλοι είτε με υποσχέσεις και άλλοι με προειδοποιήσεις από μια άρνηση του να προχωρήσει σε αποδοχή των συμφωνιών.

Στην Αθήνα η Βασίλισσα Φρειδερίκη της Ελλάδας, η οποία την περίοδο αυτή ήταν παντοδύναμη, τηλεφώνουσε σχεδόν καθημερινά στον Αρχιεπίσκοπο και τον προέτρεπε να υπογράψει τη συμφωνία, λέγοντας ότι έπρεπε να λήξει αυτό το θέμα.

Παράλληλα εφοπλιστές, σύμφωνα με αφήγηση του Μιχαλάκη Πισσά, στενού συνεργάτη του Αρχιεπισκόπου, επισκέπτονταν τον Μακάριο καθημερινά και του υπόσχονταν ότι θα ενέγραφαν τα πλοία τους στο Κυπριακό νηολόγιο λέγοντας ότι η Κύπρος θα πλούτιζε από τα δικαιώματα εκμετάλλευσης της σημαίας της.

Αλλά και από κυπριακής πλευράς, ο Μακάριος δεχόταν, αν όχι πιέσεις, τουλάχιστον συμβουλές ή ισχυρές προτροπές, για να δεχθεί τη συμφωνία.

Οικονομικοί παράγοντες πήγαιναν στο γραφείο του στην Αθήνα και διαμαρτύρονταν για την παθητική αντίσταση που είχε κηρύξει η ΕΟΚΑ και τόνιζαν ότι αυτή αποτελούσε "μπούμεραγκ" για την κυπριακή οικονομία και ότι οι επιπτώσεις από την τακτική αυτή θα έπλητταν στο τέλος την Κύπρο.

Του ανέφεραν ακόμα ότι η νήσος οδηγείτο από το

κακό στο χειρότερο από οικονομικής πλευράς.

Μια άλλη υπόσχεση, ανεπίσημα, πήρε ο Μακάριος και από την Αμερική. Επίσημοι των Ηνωμένων Πολιτειών διαβεβαίωσαν, ανεπίσημα, ότι θα έδιναν στην Κυπριακή Δημοκρατία, αν τελικά όλα πήγαιναν καλά, βοήθεια 32 εκατομμυρίων δολλαρίων, ενώ άλλα επτά θα έδινε η Ελλάδα και τρία η Τουρκία.

Οι υποσχέσεις αυτές έκαναν το Μακάριο να πει στο συνεργάτη του Μιχαλάκη Πισσά:

"Διερωτώμαι πώς θα μπορέσει να απορροφήσει η κυπριακή οικονομία τόσα λεφτά".

Άλλοι πάλι του υπενθύμιζαν τις απειλές που άφηναν να διαρρεύσουν οι Αγγλοι, όπως η Αγγλία, ότι θα εξόπλιζε τους Τούρκους και ότι αν δεν βρισκόταν λύση του Κυπριακού θα αμολούσε τους ενόπλους σαν λυσσασμένα σκυλιά.

Από τουρκοκυπριακής πλευράς ο Ζορλού δεν είχε κανένα πρόβλημα. Οι τουρκοκύπριοι δέχονταν ότι έκανε η Τουρκία. Εξ άλλου κέρδιζαν πολλά από το τίποτε μια και γίνονταν συνέταιροι σε μια Δημοκρατία για τη δημιουργία της οποίας δεν είχαν αγωνισθεί καθόλου, για να μη λεχθεί ότι την πολέμησαν με όποιο μέσο διέθεταν.

Στην Κύπρο όμως ο αρχηγός της ΕΟΚΑ, Στρατηγός Γεώργιος Γρίβας- Διγενής δεν γνώριζε τίποτε ακόμη για τις λεπτομέρειες της συμφωνίας εκτός από όσα δημοσιεύονταν στις εφημερίδες και για όσα προκαταρκτικά τον είχαν ενημερώσει προκαταρκτικά τόσο ο Ευάγγελος Αβέρωφ όσο και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος για τις προοπτικές επιτυχίας των διαβουλεύσεων Ελλάδας και Τουρκίας στις αρχές Φεβρουαρίου πριν από τη συνάντηση της Ζυρίχης.

Η Ελληνική Κυβέρνηση και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος έκαναν μια προσπάθεια να τον ενημερώσουν αδρομερώς για να εξασφαλίσουν τη συγκατάθεση του δεδομένου ότι διαφαινόταν η προοπτική σύγκλησης πενταμερούς συνάντησης στο Λονδίνο.

Αποδοχή της συμφωνίας στο Λονδίνο με το Διγενή να διαφωνεί δεν θα είχε κανένα αποτέλεσμα.

Έτσι ο Διευθύνων το Γενικό Προξενείο της

Ελλάδας στη Λευκωσία Αρ. Φρυδάς ενημέρωσε το Μητροπολίτη Κιτίου, ο οποίος με τη σειρά του έσπευσε να πληροφορήσει σχετικά το Διγενή μέσω του μυστικού Ταχυδρομείου της ΕΟΚΑ στις **12 Φεβρουαρίου 1959** (Απομνημονεύματα σελίδα **375**):

"Μου διεβιβάσθησαν τηλεφωνικώς παρά Αβέρωφ τα ακόλουθα:

1. Η Ελληνική Κυβέρνησις θεωρεί ότι η επιτευχθείσα συμφωνία αποτελεί σημαντικήν επιτυχίαν από ελληνικής πλευράς και ότι αύτη επέτυχε το μάξιμουμ δυνατόν.

2. Ο αγών των Κυπρίων επέτυχε του αντικειμενικού σκοπού, κατόπιν της επελθούσης συμφωνίας. Η δήλωσις του Αρχιεπισκόπου, ο οποίος είναι πλήρως ενήμερος του περιεχομένου της συμφωνίας, επιβεβαιοί τα ανωτέρω.

3. Την στιγμήν αυτήν καταβάλλεται προσπάθεια παρακάμψεως ενδεχομένων δυσκολιών, αι οποίαι πιθανόν να προηγηθούν από αγγλικής πλευράς.

Κύριον όπλον προς αντιμετώπισιν παρομοίων βρετανικών προσπαθειών θα αποτελέση η εκ μέρους του Κυπριακού λαού εκδήλωσις της απολύτου συμπαραστάσεως του προς τον Εθνάρχην και την υπ' αυτού εκδηλωθείσαν αποδοχήν της συμφωνίας.

4. Εντός των αμέσως προσεχών ημερών προβλέπεται ότι θα συγκληθή πενταμερής διάσκεψις διά την τελικήν διευθέτησιν (δηλαδή συμμετεχόντων αντιπροσώπων της ελληνικής πλειονότητος και της τουρκικής μειονότητος της νήσου).

5. Είμαι απολύτως της γνώμης και αντιλαμβάνομαι ότι τούτο είναι και επιθυμία του Αρχιεπισκόπου όπως υπάρξη εκδήλωσις συμπαραστάσεως της Οργανώσεως και των διαφόρων σωματείων υπέρ της υπό του Αρχιεπισκόπου ληφθείσης θέσεως. Νομιζω ότι αύτη είναι η στιγμή όπου πρέπει ο κυπριακός λαός να εμφανισθή ενιαίος και αρραγής. Τούτο επιβάλλεται και διά να προληφθούν ενδεχόμενα διασπαστικά κινήσεις των Κομμουνιστών, αι οποίαι πιθανολογούνται από την

τελευταίαν αρθρογραφίαν της "Χαραυγής".

6. Πληροφορούμαι ότι ο Κιτίου (Σημ. Γράφει εις τρίτον πρόσωπον διά λόγους ασφαλείας) αναχωρεί αύριον δι' Αθήνας. Οσον αφρά την ουσίαν της συναφθείσης συμφωνίας, πληροφορούμαι ότι υπάρχει ανειλημμένη υποχρέωσις να μη γίνη οιαδήποτε ανακοίνωσις, έχω όμως πληροφορίας τας οποίας θεωρώ απολύτως θετικάς, ότι είναι ορθά τα περί εκπροσωπήσεως του λαού κατά **70%** εις ενιαίαν Βουλήν, περί προνομιακής θέσεως των Ελλήνων εις την διοίκησιν και περί διατηρήσεως της ενότητος του κυπριακού λαού. Επίσης είναι ορθά τα περί διατηρήσεως Αγγλικής βάσεως. Εχω θετικήν πληροφορίαν ότι ΔΕΝ ανταποκρίνονται προς τη αλήθειαν τα περί τουρκικής βάσεως ή βάσεως του ΝΑΤΟ. Η θέσις την οποίαν επήρην ο Αρχιεπίσκοπος έναντι της συμφωνίας με πείθει ότι αι πληροφορίαί μου είναι ορθαί".

(Μεταγλώττιση):

"Μου διαβιβάστησαν τηλεφωνικώς από τον Αβέρωφ τα ακόλουθα:

1. Η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η επιτευχθείσα συμφωνία αποτελεί σημαντική επιτυχία από ελληνικής πλευράς και ότι αυτή πέτυχε το μέξιμου δυνατόν.

2. Ο αγώνας των Κυπρίων πέτυχε στον αντικειμενικό του σκοπό, ύστερα από τη συμφωνία που επιτεύχθηκε. Η δήλωση του Αρχιεπισκόπου, ο οποίος είναι πλήρως ενήμερος για το περιεχόμενο της συμφωνίας, επιβεβαιώνει τα ανωτέρω.

3. Τη στιγμή αυτή καταβάλλεται προσπάθεια παράκαμψης ενδεχόμενων δυσκολιών, οι οποίες πιθανόν να προηγηθούν από αγγλικής πλευράς.

Κύριο όπλο προς αντιμετώπιση παρόμοιων βρετανικών προσπαθειών θα αποτελέσει η από μέρους του Κυπριακού λαού εκδήλωση της απόλυτης συμπαραστάσεως του προς τον Εθνάρχη και την

εκδηλωθείσα από ατόν αποδοχήν της συμφωνίας.

4. Τις αμέσως προσεχείς ημέρες προβλέπεται ότι θα συγκληθεί πενταμερής διάσκεψη για την τελική διευθέτηση (δηλαδή με συμμετοχή αντιπροσώπων της ελληνικής πλειονότητας και της τουρκικής μειονότητας της νήσου).

5. Είμαι απολύτως της γνώμης και αντιλαμβάνομαι ότι τούτο είναι και επιθυμία του Αρχιεπισκόπου όπως υπάρξει εκδήλωση συμπαράστασης της Οργάνωσης και των διαφόρων σωματείων υπέρ της θέσης που έλαβε ο Αρχιεπίσκοπος. Νομίζω ότι αυτή είναι η στιγμή όπου πρέπει ο κυπριακός λαός να εμφανισθεί ενιαίος και αρραγής. Τούτο επιβάλλεται και για να προληφθούν ενδεχόμενες διασπαστικές κινήσεις των Κομμουνιστών, οι οποίες πιθανολογούνται από την τελευταία αρθρογραφία της "Χαραυγής".

6. Πληροφορούμαι ότι ο Κιτίου (Σημ. Γράφει σε τρίτο πρόσωπο για λόγους ασφαλείας) αναχωρεί αύριο για την Αθήνα. Οσον αφορά την ουσία της συμφωνίας που επιτεύχθηκε, πληροφορούμαι ότι υπάρχει ανειλημμένη υποχρέωση να μη γίνει οποιαδήποτε ανακοίνωση, έχω όμως πληροφορίες τις οποίες θεωρώ απολύτως θετικές, ότι είναι ορθά τα περί εκπροσώπησης του λαού κατά 70% σε ενιαία Βουλή, για προνομιακή θέση των Ελλήνων στη διοίκηση και για διατήρηση της ενότητας του κυπριακού λαού. Επίσης είναι ορθά τα περί διατήρησης Αγγλικής βάσης. Εχω θετικήν πληροφορία ότι ΔΕΝ ανταποκρίνονται προς την αλήθεια τα περί τουρκικής βάσης ή βάσης του ΝΑΤΟ. Η θέση την οποία πήρεν ο Αρχιεπίσκοπος έναντι της συμφωνίας με πείθει ότι οι πληροφορίες μου είναι ορθές".

Αλλά και ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος, γνωρίζοντας όλες τις λεπτομέρειες έγραψε στο Διγενή επιστολή με την οποία τον καλούσε ανοικτά να εκδώσει προκήρυξη, με την οποία να τάσεται υπέρ της λύσης που είχε επιτευχθεί στη Ζυρίχη και την οποία θα ενέκρινε η πολιτική ηγεσία. Εγραφε ο Μακάριος στο Διγενή με το ψευδώνυμο "Χάρης" στις 13.2.59 (Απομνημονεύματα

σελ.377):

"Τα αποτελέσματα των εν Ζυρίχη ελληνοτουρκικών συνομιλιών δύνανται να χαρακτηρισθούν μάλλον ως ικανοποιητικά. Υπό τας υφισταμένας συνθήκας, δεν ήτο δυνατόν να επιτευχθή καλύτερα λύσις. Τελικός σκοπός του αγώνος ήτο βεβαίως η ένωσις, νομίζω όμως ότι θα είμεθα εκτός πάσης πραγματικότητας, εάν ενομίζαμεν ότι η πολιτική γραμμή του "Ένωσις και μόνον Ένωσις", θα μας ωδήγει ασφαλώς εις τον τελικόν σκοπόν. Ο τουρκικός όμως παράγων, όστις εν τω μεταξύ εδημιουργήθη υπό της βρετανικής διπλωματίας, δεν θα έπαυε ποτέ να υφίσταται, εκτός βεβαίως εις περίπτωσιν διεθνούς αναστατώσεως. Και ο παράγων αυτός θα ήτο ανυπέβλητον εμπόδιον προς την Ένωσιν, έστω και αν ακόμη εν Αγγλία ήρχοντο εις την εξουσίαν οι Εργατικοί.

Ειλικρινώς πιστεύω ότι αξιοποιούμεν εις μέγιστον βαθμόν τους αγώνας και τας θυσίας του κυπριακού λαού διά της συμφωνίας της Ζυρίχης. Η επιτευχθείσα συμφωνία θέτει τα θεμέλια ενός ανεξαρτήτου και κυριάρχου Κυπριακού κράτους, τερματιζομένης ούτω της μακραίωνος δουλείας του Κυπριακού λαού. Οι όροι της συμφωνίας ταύτης δεν αφίστανται πολύ των πληροφοριών, αίτινες εδημοσιεύθησαν εις τον τύπον.

Το μόνον, ίσως, σημείον, επί του οποίου θα ηδύνατο τις να έχη επιφυλάξεις, είναι η πρόνοια περί τριμερούς συμμαχίας, βάσει της οποίας θα υπάρχη εν Κύπρω κοινόν ελληνο-τουρκικο-κυπριακόν στρατηγείον, πλαισιούμενον υπό 900 Ελλήνων, 600 Τούρκων και 2.000 κυπρίων στρατιωτών. Το στρατηγείον τούτο θα τελή περιοδικώς υπό την αρχηγίαν Ελληνος, τούρκου και Κυπρίου αρχιστρατήγου. Οι σκοποί του θα είναι καθαρώς αμυντικοί. Εάν η Κύπρος καταστή μέλος του NATO, το στρατηγείον τούτο αυτομάτως καταστρατηγείται υποκαθιστάμενον υπό κλιμάκιον του NATO.

Όσον αφορά το βέτο του τούρκου αντιπροέδρου, τούτο θα περιορίζεται εις την άμυναν και εις την εξωτερικήν πολιτικήν, την αφορώσαν σύναψιν συμμαχιών, ως επίσης και εις θέματα μεροληπτικής μεταχειρίσεως της μειονότητας, περί των οποίων θα αποφασίζη τελικώς Ανώτατον Δικαστήριον.

Το εκτελεστικόν έργον θα ασκείται υπό του Ελληνος Προέδρου, βοηθουμένου υπό Τούρκου αντιπροέδρου και δέκα Υπουργών, εκ των οποίων οι τρεις τούρκοι.

Το Νομοθετικόν έργον θα ασκείται υπό τριών Βουλών, δύο κοινοτικών και μιάς κοινής εις την οποίαν οι Έλληνες θα εκπροσωπούνται κατά **70%** και οι Τούρκοι κατά **30%**.

Δεν γνωρίζομεν ακόμη κατά πόσον η Βρετανική Κυβέρνησις θα εγκρίνη την συμφωνίαν της Ζυρίχης. Αν συμφωνήση η Βρετανική Κυβέρνησις τότε θα επακολουθήση διάσκεψις εις την οποίαν θα λάβουν μέρος και οι Κύπριοι. Πιθανώς να κατορθώσωμεν, ώστε εις την διάσκεψιν αυτήν να βελτιώσωμεν υπέρ ημών μερικούς όρους της συμφωνίας.

Ο Αρχιεπίσκοπος είναι μάλλον ευχαριστημένος.

Εάν δεν φρονήτε άλλως, νομίζω καλόν να εκδώσητε προκήρυξιν, εις την οποίαν να λέγετε ότι θα συμφωνήσετε με την λύσιν εκείνην, την οποίαν θα δεχθή η πολιτική ηγεσία.

Επί μελλοντικών εξελίξεων ελπίζω να δοθή ευκαιρία να ανταλλάξωμεν προσωπικώς απόψεις και λάβωμεν αποφάσεις από κοινού".

Με πολλήν αγάπην

ΧΑΡΗΣ (ψευδώνυμον Μακαρίου)

(Μεταγλώττιση)

"Τα αποτελέσματα των Ελληνοτουρκικών συνομιλιών στη Ζυρίχη μπορούν να χαρακτηρισθούν μάλλον ως ικανοποιητικά. Υπό τις υφιστάμενες συνθήκες δεν ήτο δυνατό να επιτευχθεί καλύτερη λύση. Τελικός σκοπός του αγώνα ήταν βεβαίως η Ένωση,

νομίζω όμως, ότι θα είμαστε εκτός κάθε πραγματικότητας, εάν νομίζαμε, ότι η πολιτική γραμμή του "Ενωσις και μόνον Ενωσις" θα μας οδηγούσε ασφαλώς στον τελικό σκοπό.

Ο Τουρκικός όμως παράγων, ο οποίος στο μεταξύ δημιουργήθηκε από τη βρετανική διπλωματία, δεν θα έπαυε ποτέ να υπάρχει εκτός βεβαίως σε περίπτωση διεθνούς αναστάτωσης. Κι ο παράγοντας αυτός θα ήταν ανυπέρβλητο εμπόδιο προς την Ένωση, έστω και αν ακόμη στην Αγγλία έρχονταν στην εξουσία οι Εργατικοί.

Ειλικρινά πιστεύω ότι αξιοποιούμε στο μέγιστο δυνατό βαθμό τους αγώνες και τις θυσίες του Κυπριακού λαού με τη συμφωνία της Ζυρίχης.

Η συμφωνία που επιτεύχθηκε θέτει τα θεμέλια ενός ανεξάρτητου και κυρίαρχου Κυπριακού κράτους με αποτέλεσμα να τίθεται τέρμα στη μακραίωνη δουλεία του Κυπριακού λαού. Οι όροι της συμφωνίας αυτής δεν αφίστανται πολύ από τις πληροφορίες που έχουν δημοσιευθεί στον τύπο. Το μόνο, ίσως σημείο, στο οποίο θα μπορούσε να έχει κανένας επιφυλάξεις είναι η πρόνοια για τριμερή συμμαχία με βάση την οποία θα υπάρχει στην Κύπρο κοινό ελληνο- τουρκικο-κυπριακό στρατηγείο, που να πλασιώνεται από **900** Έλληνες και **600** Τούρκους και **2000** Κυπρίου στρατιώτες. Το στρατηγείο αυτό θα τελεί περιοδικώς υπό την αρχηγία Έλληνα, Τούρκου και Κυπρίου Αρχιστρατήγου.

Οι σκοποί του θα είναι καθαρά αμυντικοί. Εάν η Κύπρος καταστεί μέλος του ΝΑΤΟ, το στρατηγείο αυτό αυτόματα καταργείται και υποκαθίσταται από κλιμάκιο του ΝΑΤΟ.

Όσον αφορά το βέτο του Τούρκου Αντιπροέδρου, αυτό θα περιοριζόταν στην άμυνα και την εξωτερική πολιτική που αφορά τη σύναψη συμμαχιών, όπως επίσης και σε θέματα μεροληπτικής μεταχείρισης της μειονότητας, για τα οποία θα αποφασίζει τελικά Ανώτατο Δικαστήριο.

Το Εκτελεστικό έργο θα ασκείται από τον

Ελληνα Πρόεδρο που θα βοηθείται από Τούρκο Αντιπρόεδρο και δέκα Υπουργούς, από τους οποίους οι τρεις Τούρκοι.

Το νομοθετικό έργο θα ασκείται από τρεις Βουλές, δύο κοινοτικές και μια κοινή, στην οποία οι Έλληνες θα εκπροσωπούνται κατά **70%** και οι Τούρκοι κατά **30%**.

Δεν γνωρίζουμε ακόμη κατά πόσον η βρετανική Κυβέρνηση θα εγκρίνει τη συμφωνία της Ζυρίχης. Αν συμφωνήσει η βρετανική Κυβέρνηση, τότε θα επακολουθήσει διάσκεψη στην οποία θα πάρουν μέρος και οι Κύπριοι. Πιθανόν να κατορθώσουμε ώστε στη διάσκεψη αυτή να βελτιώσουμε υπέρ μας μερικούς όρους της συμφωνίας.

Ο Αρχιεπίσκοπος είναι μάλλον ευχαριστημένος.

Εάν δεν φρονείτε διαφορετικά, νομίζω καλό να εκδώσετε προκήρυξη, στην οποία να λέγετε ότι θα συμφωνήσετε με τη λύση εκείνη, την οποία θα δεχθεί η πολιτική ηγεσία.

Σε μελλοντικές εξελίξεις ελπίζω να δοθεί ευκαιρία να ανταλλάξουμε προσωπικά απόψεις και να λάβουμε αποφάσεις από κοινού.

Με πολλήν αγάπη

Χάρης (ψευδώνυμο Μακαρίου).

Ο Διγενής όμως σιωπούσε και δεν έπαιρνε θέση θέλοντας, όπως αναφέρει στα απομνημονεύματά του, να πληροφορηθεί όλες τις λεπτομέρειες.

Ο ίδιος μάλιστα με διαταγή του την ίδια μέρα φοβούμενος ότι θα επηρεαζόταν η συνοχή και η πειθαρχία της οργάνωσης από "την παγερά ατμόσφαιρα, η οποία εξηπλώθη καθ' όλην την Κύπρον", τόνιζε:

" Εν σχέσει προς προγενεστέραν διαταγήν μου περί ελληνοτουρκικής συμφωνίας επί του Κυπριακού τονίζω εμμόνως την ανάγκην επιδείξεως συνοχής και πειθαρχίας εις τας τάξεις της Οργανώσεως, αφού ενημερωθώ πλήρως επί ωρισμένων σημείων ταύτης, θα σας κοινοποιήσω τας αποφάσεις μου. Δεν πρόκειται να καταπροδώσω ούτε τον αγώνα, ούτε τας θυσίας του

αγωνιζομένου Κυπριακού λαού, Όλοι πρέπει να είναι βέβαιοι επί τούτου. Υπακούω μόνον εις την φωνήν της Κύπρου.

Ενα μόνον ζητώ από όλους: Πειθαρχίαν εις τας διαταγάς μου. Ηλθεν η στιγμή να δείξωμεν ότι είμεθα οργανωμένον σύνολον, με υψηλά ιδανικά, με φιλαπατρίαν και ότι γνωρίζομεν να κερδίσωμεν την μάχην τόσο εις το πεδίο της τιμής, όσον και εις το πολιτικόν πεδίο".

(Μεταγλώττιση)

" Σε σχέση προς προηγούμενη διαταγή μου για ελληνοτουρκική συμφωνία επί του Κυπριακού τονίζω έμμονα την ανάγκη επίδειξης συνοχής και πειθαρχίας στις τάξεις της Οργάνωσης, αφού ενημερωθώ πλήρως σε ορισμένα σημεία της, θα σας κοινοποιήσω τις αποφάσεις μου. Δεν πρόκειται να καταπροδώσω ούτε τον αγώνα, ούτε τις θυσίες του αγωνιζόμενου Κυπριακού λαού. Όλοι πρέπει να είναι βέβαιοι γι' αυτό. Υπακούω μόνο στη φωνή της Κύπρου.

Ενα μόνον ζητώ από όλους: Πειθαρχία στις διαταγές μου. Ηλθε η στιγμή να δείξουμε ότι είμαστε οργανωμένο σύνολο, με υψηλά ιδανικά, με φιλαπατρία και ότι γνωρίζουμε να κερδίσουμε τη μάχη τόσο στο πεδίο της τιμής, όσο και στο πολιτικό πεδίο".